

Japansk Hjelpearck – Nivå I, II og III

Skriftsystemer, grammatikk og uttrykk — LK20

Hiragana (ひらがな)

Grunnleggende hiragana

a あ	i い	u う	e え	o お
ka か	ki き	ku く	ke け	ko こ
sa さ	shi し	su す	se せ	so そ
ta た	chi ち	tsu つ	te て	to と
na な	ni に	nu ぬ	ne ね	no の
ha は	hi ひ	fu ふ	he へ	ho ほ
ma ま	mi み	mu む	me め	mo も
ya や		yu ゆ		yo よ
ra ら	ri り	ru る	re れ	ro ろ
wa わ				wo/o を
n: ん				

Dakuten (゛) og handakuten (゜)

- ga/gi/gu/ge/go: が, ぎ, ぐ, げ, ご
- za/ji/zu/ze/zo: ざ, じ, ず, ぜ, ぞ
- da/ji/zu/de/do: だ, ぢ, づ, で, ど
- ba/bi/bu/be/bo: ば, び, ぶ, べ, ぼ
- pa/pi/pe/po: ぱ, ぴ, ぷ, ぺ, ぽ

Kombinasjoner (yōon)

- kya/kyu/kyo: きゃ, きゅ, きょ
- sha/shu/sho: しゃ, しゅ, しょ
- cha/chu/cho: ちゃ, ちゅ, ちょ
- nya/nyu/nyo: にゃ, にゅ, にょ
- hya/hyu/hyo: ひゃ, ひゅ, ひょ
- mya/myu/myo: みゃ, みゅ, みょ
- rya/ryu/ryo: りゃ, りゅ, りょ

Katakana (カタカナ)

Grunnleggende katakana

a ア	i イ	u ウ	e エ	o オ
ka カ	ki キ	ku ク	ke ケ	ko コ
sa サ	shi シ	su ス	se セ	so ソ
ta タ	chi チ	tsu ツ	te テ	to ト
na ナ	ni ニ	nu ヌ	ne ネ	no ノ
ha ハ	hi ヒ	fu フ	he ヘ	ho ホ
ma マ	mi ミ	mu ム	me メ	mo モ
ya ヤ		yu ユ		yo ヨ
ra ラ	ri リ	ru ル	re レ	ro ロ
wa ワ				wo/o ヲ
n: ン				

Bruksområder for katakana

- Låneord fra andre språk
- Utenlandske navn
- Onomatopoetika (lydord)
- Vitenskapelige navn
- Uthevelse (som kursiv)

Grunnleggende kanji (漢字)

Tall

- 一 (ichi) – 1
- 二 (ni) – 2
- 三 (san) – 3
- 四 (shi/yon) – 4
- 五 (go) – 5
- 六 (roku) – 6
- 七 (shichi/nana) – 7
- 八 (hachi) – 8
- 九 (kyū/ku) – 9
- 十 (jū) – 10
- 百 (hyaku) – 100
- 千 (sen) – 1000

Tid og dager

- 日 (hi/nichi) – dag, sol
- 月 (tsuki/getsu) – måned, måne
- 年 (toshi/nen) – år
- 今 (ima) – nå
- 週 (shū) – uke
- 時 (toki/ji) – tid, time
- 分 (fun/pun) – minutt

Natur og elementer

- 水 (mizu) – vann
- 火 (hi) – ild
- 木 (ki) – tre
- 金 (kane/kin) – gull, penger
- 土 (tsuchi) – jord
- 山 (yama) – fjell
- 川 (kawa) – elv
- 空 (sora) – himmel

Personer og relasjoner

- 人 (hito) – person
- 男 (otoko) – mann
- 女 (onna) – kvinne
- 子 (ko) – barn
- 友 (tomo) – venn
- 先生 (sensei) – lærer
- 学生 (gakusei) – student

Verb (kanji)

- 食べる (taberu) – spise
- 飲む (nomu) – drikke
- 見る (miru) – se
- 聞く (kiku) – høre
- 行く (iku) – gå
- 来る (kuru) – komme
- 読む (yomu) – lese
- 書く (kaku) – skrive

Setningsstruktur

SOV-struktur

Japansk følger **Subjekt-Objekt-Verb**:

- 私は りんごを 食べます
- Watashi wa ringo o tabemasu
- “Jeg spiser eple”

Grunnleggende mønster

- **A wa B desu** – A er B
- これは 本です – Dette er en bok
- **A wa B ga suki desu** – A liker B
- 私は 日本が 好きです – Jeg liker Japan

Partikler (助詞)

Hovedpartikler

- は (**wa**) – temamarkør
私は学生です – Jeg er student
- が (**ga**) – subjektmarkør
雨が降っています – Det regner
- を (**o**) – objektmarkør
本を読みます – Jeg leser en bok
- に (**ni**) – retning, tid, sted
学校に行きます – Jeg går til skolen
- で (**de**) – middel, sted for handling
電車で行きます – Jeg reiser med tog
- へ (**e**) – retning
日本へ行きます – Jeg drar til Japan
- の (**no**) – eiendomsmarkør
私の本 – Min bok
- と (**to**) – og, sammen med
友達と会います – Jeg møter en venn
- も (**mo**) – også
私も行きます – Jeg går også
- から (**kara**) – fra
東京から来ました – Jeg kom fra Tokyo
- まで (**made**) – til
5時まで – Til klokken 5
- か (**ka**) – spørsmålsmarkør
これは何ですか – Hva er dette?

Forskjell: は vs が

- は – kjent informasjon, tema
- が – ny informasjon, fokus
- 私は田中です – Jeg er Tanaka
- 誰か田中ですか – Hvem er Tanaka?

Verbformer (動詞)

Verbgrupper

- **Gruppe 1** (godan): Ender på -u, -ku, -gu, -su, -tsu, -nu, -bu, -mu, -ru
- **Gruppe 2** (ichidan): Ender på -iru eller -eru
- **Gruppe 3** (uregelmessig): する (suru), 来る (ku-ru)

Masu-form (høflig presens)

- 食べる → 食べます (tabemasu)
- 飲む → 飲みます (nomimasu)
- 行く → 行きます (ikimasu)
- する → します (shimasu)
- 来る → 来ます (kimasu)

Te-form (て形)

Brukes for: forespørsel, progresjon, kobling

Gruppe 1:

- -u/-tsu/-ru → -tte: 買う→買って
- -mu/-bu/-nu → -nde: 飲む→飲んで
- -ku → -ite: 書く→書いて
- -gu → -ide: 泳ぐ→泳いで
- -su → -shite: 話す→話して

Gruppe 2: -ru → -te: 食べる→食べて

Unntak: 行く→行って

Ta-form (fortid)

Samme regler som te-form, men med -ta/-da:

- 食べた (tabeta) – spiste
- 飲んだ (nonda) – drakk
- 行った (itta) – gikk

Nai-form (nektelse)

- 食べない (tabenai) – spiser ikke
- 飲まない (nomanai) – drikker ikke
- しない (shinai) – gjør ikke
- 来ない (konai) – kommer ikke

Vanlige verbuttrykk

- ～ている – pågående handling
食べています – holder på å spise
- ～てください – vennligst gjør...
待ってください – vennligst vent
- ～たい – vil/ønsker å...
食べたい – vil spise
- ～てもいい – kan/får lov
食べてもいいですか – kan jeg spise?

Adjektiver (形容詞)

I-adjektiver (い形容詞)

Ender alltid på い:

- 大きい (ōkii) – stor
- 小さい (chiisai) – liten
- 高い (takai) – høy, dyr
- 安い (yasui) – billig
- おいしい (oishii) – deilig
- 新しい (atarashii) – ny
- 古い (furui) – gammel
- 暑い (atsui) – varm (vår)
- 寒い (samui) – kald (vår)

Bøying (i-adj):

- Presens: 高い – er høy/dyr
- Fortid: 高かった – var høy/dyr
- Nektelse: 高くない – er ikke høy
- Fort. nekt.: 高くなかった

Na-adjektiver (な形容詞)

Krever な foran substantiv:

- 元気 (genki) – frisk, energisk
- 静か (shizuka) – stille
- 有名 (yūmei) – berømt
- 簡単 (kantan) – enkel
- きれい (kirei) – pen, ren
- 好き (suki) – liker
- 嫌い (kirai) – misliker

Bøying (na-adj):

- Presens: 静かです – er stille
- Fortid: 静かでした – var stille
- Nektelse: 静かじゃない – er ikke stille
- Fort. nekt.: 静かじゃなかった

Høflighetsformer (敬語)

Tre nivåer

1. **Uformelt** (plain/casual)
2. **Høflig** (desu/masu)
3. **Svært høflig** (keigo)

Desu/masu-stil

Standard høflig form:

- です (desu) – er (høflig)
- ます (masu) – verb-ending (høflig)
- ません (masen) – nektelse
- ました (mashita) – fortid
- ませんでした (masen deshita) – fort. nekt.

Uformell vs. høflig

Uformell	Høflig
食べる	食べます
食べた	食べました
食べない	食べません
大きい	大きいです
だ	です

Nyttige fraser

Hilsener

- おはようございます – God morgen
- こんにちは – God dag
- こんばんは – God kveld
- さようなら – Ha det
- じゃあね – Ha det (uformelt)
- おやすみなさい – God natt

Vanlige uttrykk

- ありがとうございます – Tusen takk
- どういたしまして – Ingen årsak
- すみません – Unnskyld
- ごめんなさい – Beklagser
- お願いします – Vær så snill
- はい – Ja
- いいえ – Nei
- わかりました – Jeg forstår
- わかりません – Jeg forstår ikke

Spørsmål

- これは何ですか – Hva er dette?
- いくらですか – Hvor mye koster det?
- どこですか – Hvor er det?
- いつですか – Når er det?
- どうですか – Hvordan er det?
- 誰ですか – Hvem er det?

Presentasjon

- 私は～です – Jeg er...
- ～から来ました – Jeg kommer fra...
- はじめまして – Hyggelig å møte deg
- よろしく願います – Hyggelig å hilse på deg

Kulturkunnskap om Japan

Viktige konsepter

- **Keigo** (敬語) – Høflighetsspråk
- **Tatemae/Honne** – Offentlig/privat selv
- **Wa** (和) – Harmoni i gruppen
- **Giri** (義理) – Plikt/forpliktelse
- **Senpai/Kohai** – Senior/junior-forhold

Høflighetskulturen

- Bukking som hilsen
- Ta av sko innendørs
- Gi og motta med begge hender
- Visittkort (名刺) er viktig
- Punktlighet verdsettes høyt

Høytider og festivaler

- お正月 (Oshōgatsu) – Nyttår
- ひな祭り (Hinamatsuri) – Dukkefestival
- お盆 (Obon) – Sjelfestival
- 七夕 (Tanabata) – Stjernesfestival

Sjekkliste eksamen

Skriftlig

- ☐ Korrekt bruk av hiragana/katakana
- ☐ Riktige partikler
- ☐ SOV-ordstilling
- ☐ Høflig form (desu/masu)
- ☐ Riktig verbform
- ☐ Variert ordforråd

Muntlig

- ☐ Tydelig uttale
- ☐ Passende høflighetsnivå
- ☐ Flyt i samtalen
- ☐ Kulturell bevissthet